

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ЛІСОРЕСУРСНІЙ СФЕРІ

к.е.н. Ярова І.Є.
Сумський національний аграрний університет

Необхідно констатувати, що саме екологічна політика збалансованого господарювання в лісоресурсній сфері визначає рівень економічної та соціально-екологічної відповідальності, напрями та масштаб зобов'язань щодо екологізації виробництва, сталого лісогосподарювання. У свою чергу, формування системи екологічного управління та менеджменту в лісовому господарстві як механізму реалізації екологічної політики потрібно (особливо на початковому етапі) розглядати як прояв соціально-екологічної відповідальності, що буде сприяти розвитку економіко-правового механізму її реалізації.

Добровільне включення еколого-економічних, соціально-екологічних заходів у лісогосподарську діяльність підприємств з урахуванням інтересів зацікавлених сторін формує зміст соціально-екологічної відповідальності. Практична доцільність формування і розвитку економічної та соціально-екологічної відповідальності у лісоресурсній сфері актуалізується та визначається такими основними завданнями:

1. Досягненням економічних, екологічних та соціальних параметрів сталого екологічно збалансованого лісокористування на основі існуючих критеріїв та індикаторів.

2. Створенням «зеленого» та ділового іміджу у сфері лісогосподарського та лісопромислового виробництва для забезпечення конкурентних переваг у процесі здійснення підприємницьких ініціатив, а також пріоритетів у державному фінансуванні лісового господарства.

3. Підвищенням рівня інвестиційної привабливості.

4. Зростанням капіталізації лісогосподарського підприємства за умов реалізації концепції людського капіталу, організаційного капіталу та капіталу відносин.

5. Поліпшенням рівня керованості працюючими на еколого-економічних засадах.

6. Покращанням взаємовідносин із громадськістю та місцевим населенням.

Необхідно зробити акцент на тому, що все більша увага підприємства до соціальних, екологічних й етичних аспектів своєї діяльності свідчить про загальну якість управління.

Соціально-екологічна відповідальність лісогосподарських підприємств нами визначається як ініціативно-добровільна внутрішня та зовнішня діяльність, націлена на реагування та формування зобов'язань щодо вирішення лісоекологічних, еколого-економічних та соціальних проблем сталого та гармонічного розвитку лісогосподарського та лісопромислового виробництва в межах сформованої системи екологічно орієнтованого менеджменту лісогосподарювання. Особливість цього визначення полягає в тому, що в ньому відображені основні ознаки соціальної відповідальності – реагування та зобов'язання, а також зовнішня та внутрішня її спрямованість. Крім того, можна підкреслити, що таке визначення соціально-екологічної відповідальності пов'язане з формуванням існуючого поняття соціально відповідального управління підприємством, яка реалізується шляхом впровадження системи екологічно орієнтованого лісогосподарського менеджменту.

Соціально-екологічна відповідальність у лісогосподарюванні в межах діяльності лісогосподарських підприємств формується і визначається такими основними чинниками:

1. *Соціально-екологічна ініціатива* в реагуванні на екодеструктивність проблем лісогосподарювання та прийняття зобов'язань щодо сталого розвитку лісового господарства.

2. *Система управління еколого-економічними знаннями.*

3. *Екологічна культура* організації лісогосподарського та лісопромислового виробництва.

4. *Еколого-економічні технології соціально відповідального управління лісогосподарюванням.* Екологізація управління і менеджменту повинна сприяти дотриманню природоохоронних вимог стейкхолдерів

Зазначається, що для впровадження та реалізації механізму економічної та соціально-екологічної відповідальності лісогосподарськими підприємствами, держава повинна активно проявляти ініціативу щодо створення прийнятних організаційно-інституціональних умов для розвитку еколого-економічних технологій соціально відповідального управління лісогосподарським та лісопромисловим виробництвами. Зокрема, це передбачає створення сприятливих організаційно-правових та фінансових умов для діяльності суб'єктів лісогосподарювання, що мають на меті вирішення соціально-екологічних проблем сталого лісокористування, шляхом формування пільгової системи платежів за лісокористування (податків, зборів, орендної плати, різних видів відрахувань); здійснення цільової фінансової підтримки екологічної політики за рахунок бюджетних коштів; розширення економіко-правових методів реалізації екологічної відповідальності за нерациональне лісогосподарювання.